

DANAŠNJI HRVATSKI PROSTOR U PRAPOVIJESNO DOBA

Tragovi materijalne kulture na području Hrvatske sežu u starije kameno doba. Najpoznatiji nalazišta iz razdoblja paleolitika su: Šandalja kod Pule, Hušnjakovo brdo

kod Krapine, Vindija kod Varaždina, Veternica kod Zagreba, Ražanac kod Zadra. Pronađeni su ostaci kamenog oruđa i oružja. Najpoznatije nalazište je Hušnjakovo brdo kod Krapine gdje je 1899. g. arheolog Dragutin Gorjanović Kramberger otkrio i istraživao ostatke neandertalskog čovjeka i njegovog oruđa.

Materijalna kultura neolitika vidljiva je u ostacima obrađenog i ukrašenog keramičkog posuđa, glačanog oruđa i oružja, tragovima zemunica i koliba. Neolitske kulture bile su rasprostranjene u Dalmaciji i Slavoniji.

Neolitske kulture u Dalmaciji: Smilčićka, Danilska (Danilo kod Šibenika), Hvarska (Markova i Grapčeva špilja).

Neolitske kulture u Slavoniji: Starčevačka i Sopotska.

Razvoj kultura u metalnom dobu povezan je sa seobama Indoeuroljana koji su poznavali obradu metala.

U bakrenom dobu (eneolitiku) razvila se Vučedolska kultura (Vučedol kod Vukovara).

Glavna obilježja kulture bila su keramičko ukrašeno posuđe crne boje, bakreno oružje (sjekire, mačevi), kalupi za lijevanje bakra. Nalazišta iz bakrenog doba: Vučedol kod Vukovara, Sarvaš, Vinkovci. Za brončano doba karakteristična je pojava kulture polja sa žarama (obred spaljivanja pokojnika). U sjevernoj Hrvatskoj su njeni nositelji bili Panoni.

U željeznom dobu razvija se kultura Ilira. Iliri su indoeuropski narod, a doseljavaju početkom 1. tisućljeća prije Krista. Ilirska plemena su: Histri (Istra), Liburni (Raša-Krka), Japodi (Lika), Dalmati (Krka-Cetina), Daorsi (Neretva), Jasi, Breuci

(u unutrašnjosti Hrvatske). Žive u gradinama – utvrde na brežuljcima, brdima. Istaknuti pripadnici plemena bili su pokapani u tumulima – grobni humci bogati nalazima nakita, oružja, oruđa, grobnih urni.

Između 5. i 1. stoljeća prije Krista na područje srednje i sjeverne Hrvatske prodiru Kelti. Podižu naselja utvrđena zemljanim nasipima i kanalima, a njihov utjecaj se očituje u kovanju željeznih predmeta (tehnika taljenja željeza, lončarsko kolo, novac).